

**Житомирський
державний
університет імені
Івана Франка**

**Тернопільський
національний
педагогічний
університет імені
Володимира
Гнатюка**

**Київський
столичний
університет імені
Бориса Грінченка**

Littera Scripta Manet:

**Нові тенденції у перекладознавстві,
філології та лінгводидактиці у контексті
глобалізаційних процесів**

**Матеріали 3-ї Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів та молодих учених**

Житомирський державний університет імені Івана Франка,
5 листопада 2025 року

Житомир 2025

УДК 81'255:81'42:001.891

Н-76

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Житомирського державного університету
імені Івана Франка від «28» листопада 2025 року,
протокол № 22*

Рецензенти:

Антонюк Н. М., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Могельницька Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя Державного університету «Житомирська політехніка»;

Соловйова Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Поліського національного університету.

Littera Scripta Manet : зб. наук. пр. за матеріалами 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та молодих учених "**Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів**" / за ред. Полховської М. В., Борисенко Н.Д., Мосієнко О. В., Лисецької Ю. В. Житомир : ЖДУ ім. Івана Франка, 2025. Вип. 11. 406 с.

Збірник містить матеріали доповідей учасників 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, здобувачів та молодих учених «Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів», яка відбулася 5 листопада 2025 року в Житомирському державному університеті імені Івана Франка в межах відзначення Міжнародного дня науки. Теми доповідей охоплюють лінгвістичну, перекладознавчу та лінгводидактичну галузі.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів, цитат,

власних імен, посилань на наукові та літературні джерела, інші відомості відповідають автори публікації.

Думка редакції може не збігатися з думкою авторів.

©Колектив авторів,2025

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

92. Охота Ю. В. Тактики перекладу як важливі поняття у сфері сучасного перекладознавства	262
93. Панфілова О. С. Відтворення етичних концептів в українському перекладі роману Айн Ренд «Атлант розправив плечі»	266
94. Паньків І. В. Формування лексичної компетентності учнів старших класів з використанням інтерактивних методів навчання	268
95. Пернікуза А. О. Негативний вплив соціальних мереж у процесі навчання іноземних мов в умовах сьогодення	270
96. Перчишин А. Р. Інтертекстуальність в художній прозі	273
97. Петришин Ю. А. Task-based language teaching in EFL instruction	275
98. Петровська О. О. Legal Translation as a Tool for the Protection of Animal Rights	277
99. Пінчук Ю. В. Прикладні аспекти та сучасні тенденції досліджень у сфері комунікативної лінгвістики	280
100. Піонтковська Я. В. Сучасні тенденції та труднощі перекладу художньої літератури	283
101. Погрібна Н. І. Translation of Military Jargon	286
102. Пожичкевич К. Р. Використання штучного інтелекту у вивченні англійської мови	289
103. Проботюк А. Особливості відтворення культурно маркованої лексики та ідіом в українському перекладі роману Джулії Квін «Герцог і я»	293
104. Пташник І. В. Історія розвитку юридичного перекладу	296
105. Пустовойт Є. М. Лінгвокультурний аспект перекладу реалій фентезійного світу українською мовою (на матеріалі трилогії Дж. Р. Р. Толкіна “Володар Перснів”)	298
106. Рибай С. І. До питання про переклад як вагомий інструмент декодування імпералістичних прагнень	301
107. Рудик Д. М. Використання Instagram як інструменту розвитку мовленнєвих умінь у старшій школі	304
108. Салій О. О. Особливості застосування лексико-граматичних трансформацій у перекладі роману «Червоні лубутени»	308
109. Салійчук Є. С. Відтворення емотивно-експресивної лексики в українському перекладі англійськомовних телесеріалів	311
110. Сахневич К. А. Мова як носій ідеології: особливості відтворення стилю Джорджа Орвелла українською	314
111. Сервило Г. А. Культурні аспекти та переклад мовних особливостей роману «Макова війна» Ребекки Кван	316
112. Слівінська В. С. Методика формування німецькомовної граматичної компетентності учнів старших класів ЗЗСО (на прикладі німецьких прийменників)	319
113. Сміюн О. Мовні стратегії формування образу України в англійськомовному медіадискурсі	322

2. Як соціальні мережі впливають на навчання учнів?. *Закони фізики*. URL: <https://gnash.fialka.cx.ua/ukraincyam/yak-socialni-merezhi-vplivayut-na-navchannya-uchniv.html> (дата звернення: 15.10.2025).

3. Соцмережі і діти: переваги, ризики та як залишатися в безпеці. *Інклюзивно-ресурсний центр №1 Голосіївського району м. Києва*. URL: <https://golosiiv.irc.org.ua/news/15-26-46-06-12-2023/> (дата звернення: 15.10.2025).

Перчишин А.Р.
гр. МАУП-16
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Наук. керівник – к.ф.н, доцент Цепенюк Т.О.

ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ В ХУДОЖНІЙ ПРОЗІ

У художній літературі часто можна помітити різноманітний спектр міжтекстових відношень, що дають змогу читачеві через автора взаємодіяти з культурним надбанням багатьох країн та народів. Це явище називається інтертекстуальністю.

У своїх працях М. Бахтін і Ю. Кристева трактують інтертекстуальність так: «Кожен текст є інтертекстом... і являє собою нову тканину, зіткану зі старих цитат. Уривки культурних кодів, формул, ритмічних структур, фрагменти соціальних ідіом тощо – усі вони поглинені текстом і змішані у ньому, оскільки завжди до тексту і навколо нього існує мова» [2, с.7]. Саме письменниця та постструктуралістка Юлія Кристева вперше ввела цей термін у літературний ужиток. Однак основоположниками теорії інтертекстуальності вважають М. Бахтіна, Ю. Тинянова і Ф. де Сосюра. Сьогодні цей мовний феномен все частіше стає предметом вивчення не лише сучасних лінгвістів та літературознавців, а й філософів, психологів та соціологів.

Якщо ми говоримо про інтертекстуальність, то варто й зазначити засоби її вираження, а саме: цитування, алюзії, ремінісценції, пародіювання та ін. Кожен із цих способів вираження виконує відповідну функцію у тексті. Наприклад, для

опису емоційного, інтелектуального чи соціального стану персонажа, відображення стилістичних змін у тексті або як натяк на історичні події чи постатей.

Наразі існує чотири види інтертекстуальності:

- генетична;
- інтернаціональна;
- іманентна;
- рецепційна [1, с.1]

Концепція інтертекстуальності передбачає розчинення індивідуального тексту, створеного конкретним автором, у системі явних і прихованих алюзій, ремінісценцій, цитат, а також культурних і літературних контекстів. У результаті окремі тексти безперервно взаємодіють, звертаючись одне до одного та формуючи єдиний інтертекст [1].

Отже, подальші наукові розвідки можуть бути спрямовані на дослідження особливостей функціонування інтертекстуальних зв'язків у сучасній художній прозі.

Література

1. Соколівська Д.О. Інтертекстуальність як об'єкт лінгвістичного дослідження.

URL:<https://eprints.zu.edu.ua/16725/1/%D0%A1%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf> (дата звернення 15.10.2025).

2. Сакалюк Т.Т. Проза Софії Андрухович (інтертекстуальні аспекти). Методичні зауваження до вивчення теми в ЗЗСО.

URL:<https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle> (дата звернення 15.10.2025).

3. Чернявська С. М., Шокуров О. В., Дяченко О. В., Інтертекстуальність у сучасній літературі: традиції і новаторство. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика, 2025. Т.36 (75), № 2, с.228-232.

URL:https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2025/2_2025/part_1/38.df (дата звернення 15.10.2025).